

ПЕРСОНАЛІЇ

Віктор Кононенко

суддя Верховного суду СРСР
та Верховного Суду України у відставціПЕРЕВАГА М'ЯКОЇ СИЛИ
(світлій пам'яті Віталія Федоровича Бойка)

На панахиді по Віталію Федоровичу Бойку, який пішов засвіт 30 січня 2020 р., дещо сказав, але не все, що хотів. Загалом душу розпирає від спогадів про цю прекрасну людину, сказати про неї є що на три книжки, однак хочеться виокремити лише один штрих до портрета. Але він, вважаю, був стрижневим для мого однокурсника і друга.

Можна людину знати й пів століття, як це сталося у нас із Віталієм Федоровичем, але, даруйте за ненавмисний каламбур, не знати про неї нічого. Про Бойка мені довелося дізнатися багато не лише щодо його яскравої і загалом великої кар'єри, а й переживань, потаємних думок, певних сумнівів. І вся розгадка такої щирості неглибоко: ми ще студентами мешкали в одній квартирі, спільно розвантажували вагони та рубали дрова, аби матеріально підтримати велику духовну жагу вивчитися на юриста і, головне, стати юристом. А хіба бувають більш щирі та відверті розмови, ніж на відпочинку після вивантаження з вагона сотень мерзлих туш? Хіба не поділишся сокровеним із тим, хто – хоч метром міряй – такий самий, як ти? У тому сенсі, що також із села, теж із бідної родини, а ще студент після такої ж служби в армії.

Тож я помічав, а потім роками утверджувався в одній характерній рисі Віталія Бойка, а саме його природному дару м'яко, через легку і приємну усмішку переконувати в таких речах і таких “володарів суджень”, що

залишалося тільки диву дивуватися. Знаю його рідного брата, Миколу Федоровича. Той свою правоту доводить випинанням грудей, стисканням кулаків, металом у голосі. А Віталій Федорович... Ось не гарячкуйте, шановний... Ні, ви подивіться, будь ласка, з другого боку... Але давайте, добродію, закон відкриємо... Та ви ж самі подивіться на це ясними очима... Таких зовні толерантних словесних конструкцій, що тверділи до стану стріл у колчані логіки, у нього було безліч.

Ми слідкували за службовим просуванням один одного. Конкуренції між нами не було жодної, бо повело нас у різні боки. Мене доля шттовхала чітко й однозначно по суддівській лінії, а Віталія спрямувала на не менш важку стежу адміністратора, чиновника, так би мовити, формального й безпосереднього державного службовця. І скажу відверто: кожен із нас перед тим, як зробити новий крок, радився з іншим.

Коли йому пропонували стати головою одного, другого, а потім третього – уже найвищого – судів, він запитував: а чи правильно дію? Може, повернутися до статусу суто судді, адже все виходило і подобалося? Мені залишалося відказати таке: тобі довіряють управління людьми, ти стаєш на чолі процесу правосуддя, у тебе виходить. Хто, як не ти – знаєш таке правило?

А все оте його вміння м'яко переконувати і цією душевністю, повагою до гідності іншого вести за собою дуже багато людей. Віталій Федорович, скажу прямо, був ідеальним чиновником, таких сьогодні днем із вогнем, як кажуть. І насамперед, вважаю, тому, що добре знався на предметі. Пройшов щаблі безпосередньої суддівської практики, а тоді вже став головою Верховного Суду України. Набув великого досвіду в сфері правосуддя, а вже потім обійняв посаду міністра юстиції. Попрактикувався у царині державотворення, а тоді погодився послужити послом.

Тобто в суперечках із президентом країни чи парламентарями, коли брала гору його “м'яка сила”, Віталій Бойко знав, що сказати, а чим крити. І його привітна, хоч і трохи скептична (звісно, від природної мудрості) усмішка передувала такій витонченій логічній конструкції, проти якої не спрацьовувало ніщо: ні високі посади, ні авторитети у вузькому колі обмежених людей, ні мішки з великими грошима. Не втримаюся від вигуку: от би нам критичну масу таких чиновників!

Однак із гіркотою мушу констатувати, що він зі своїм чітким баченням державних і ніяких більше інтересів виглядав на тлі наростаючої корупції, боротьби за сфери впливу... Та що там слова підшукувати, коли виглядав білою вороною. Показував приклади, на які ніхто особливо з вищого ешелону не хотів рівнятися. Сильні поважають сильних,

Віктор Кононенко

а продажні – продажних. Зрештою, продажність захлеснула силу й відповідальність.

Однак Віталій Федорович Бойко зробив для становлення та зміцнення незалежності України дуже і дуже багато. І гірко зізнаватися, що побіля його труни – скільки не вдивлявся – не побачив перших осіб держави. Звісно, у них великі турботи, он імідж із рейтингом критично падають, однак усьому слід віддати своє. Скласти шану одному з перших будівничих незалежної України треба було б, а тоді сісти за вивчення його методів і принципів управління. Корисна ж наука!

Віталій Федорович у заповіті виявив бажання бути похованим у рідному селі, а це Кропивне Ніжинського району на Чернігівщині. І це дуже правильне рішення, адже хто-хто, а земляки пошанують його по-справжньому, бо для людей Бойко зробив стільки, що й тридцятьоро не впоруються.

Тому все гаразд, дорогий мій друже. Спочивай.